Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы "27 нче номерлы "Теремкэй" балалар бакчасы" муниципаль бюджет мәктәпкәче белем бирү учреждениясе

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение “Детский сад №27 общеравивающего вида “Теремок” Чистопольского муниципального района Республики Татарстан

Кабул ителде
№ 1 педагогик киңәшмәдә
от 29.08.2023

Раслыйм
МБДОУ 27 нче номерлы "Теремкэй" балалар бакчасы" мөдире
_____________ Хамидуллина Л.Ш.
Приказ № ____ 29.08.2023

2023-24 нче уку елына

«Тамчылар» исемле уртанчылар төркемендә(4-5 яшь) туган телгә(татар теленә) өйрәтүдә төп белем бирү программасын тормышка ашыру буенча эш программасы

Төркем тәрбиячеләре:
Юнусова Г.Ш
Аглиуллина Р.Р

Чистай, 2023

№	Эчтәлеге:	бите 2
I.	**Максатчан бүлек**	3-5
1.1.	Аңлатма язуы	3-4
1.1.1	Программаның максатлары һәм мәсьәләләре	4
1.1.2.	Программаның принциплары һәм алымнарын формалаштыру	4
1.2.	Программаны үзләштерүнең көтелгән нәтиҗәләре	5
1.3.	Программа буенча белем бирү эшчәнлеге сыйфатын җәелдерүне бәяләү	5
II.	**Эчтәлекле бүлек**	5-12
2.1.	Төп кагыйдәләр	5
2.2.	Биш белем бирү өлкәсендә чагылдырылган баланың үсеш юнәлешләренә туры килгән белем бирү эшчәнлеген сүрәтләү	6-10
2.2.1.	4 - 5 яшьлек балалар белән белем бирү эшчәнлеге эчтәлеге	6-10
2.3.	Олыларның балалар белән бердәмлеге	10
2.4.	Педагогик коллективның мәктәпкәчә яшьтәге балаларның гаиләләре белән бердәмлеге	10-12
III.	**Оештыру бүлеге**	12-69
3.1.	Баланың үсешен тәэмин итүче психологик – педагогикшартлар	12
3.2.	Әйберле тирәлекне үстерүне оештыру	12-13
3.3.	Программаның кадрлы шартларын тормышка ашыру	13
3.4.	Программаны материаль – техник тәэмин итү	14
3.5.	Программаның финанс шартларын тормышка ашыру	14
3.6.	Белем бирү эшчәнлеген планлаштыру	14-66
3.7.	Режим һәм көн тәртибе	66-68
3.8.	Методик чыганаклар исемлеге	68-69

I. Максатчан бүлек

1.1. Аңлатма язуы

«Тамчылар» исемле икенче кечкенәләр төркеменең (4-5) туган телгә(татар теленә) өйрәтү буенча эш программасы муниципаль бюджет катнаш төрдәге «Теремок»исемле 27 нче номерлы мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең төп белем бирү программасына туры китереп төзелгән, РФ һәм ТР мәктәпкәчә белем бирү системасын функцияләүне регламентлаучы норматив-хокук документлары нигезендә эшләнгән.

Төп гомуми белем бирү программасын тормышка ашыруда белем бирү учреждениясе эшчәнлегенең өстенлекле юнәлеше булып мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм телен үстерү тора.

27 нче номерлы «Теремкәй»исемле мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең өстенлекле юнәлеше буенча эшчәнлек мәсьәләләре:

- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм теле, шулай ук сөйләм телендә тайпылышлары булган балаларның физик һәм психик үсешендәге җитешсезлекләрне квалификацион төзәтмә;
- сөйләм телендә тайпылышларны вакытында кисәтү һәм алдан ук күрү;
- сөйләм үсешендә җитешсезлекләрне җиңеп чыгу;
- авазларны әйтү һәм ишетүне кабул итү артикуляцион алымнарын тәрбияләү ;
- грамотаны өйрәтүгә әзерлек, грамота элементларына ия булу;
- уку эшчәнлеге алымнарын формалаштыру;
- Тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары, мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү учреждениеесе хезмәткәрләре һәм балалар поликлиникасы белгечләре, медицина учреждениеләре белән бәйләнешен тормышка ашыру;

27 нче номерлы«Теремкәй»исемле мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең төп белем бирү программасының төп өлеше түбәндәгеләр нигезендә эшләнгән:

Мәктәпкәчә белем бирү өлкәсенең федераль дәүләт белем бирү стандарты белән [1];

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасы - федераль укыту– методик берләшмәсенең гомуми белем бирү карары буенча хупланган.(беркетмә 20.05.2015ел № 2/ 15) [2];

«Туганнан алып мәктәпкәчә» мәктәпкәчә белем бирүнең яңа программасы белән Н.Е. Вераксы, Т.С.Комарова, Н.А.Васильева редакторлыгы астында. [3]

Программаның бер өлеше,катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре, Татарстан Республикасында климатик, милли-мәдәни,демографик, иҗтимагый – экономик һәм иҗтимагый мәдәни шартларда эшләнгән, шулай ук бер өлеше ,

«Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы нигезендә катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча формалашкан .

Шулай итеп, катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча кертелде:

- «Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы . [4].
- УМК «Туган телдә сөйләшәбез» 2-7 яшьлек милли татар балаларын туган телдә сөйләшергә өйрәтү(Хәзрәтова Ф. В., Зарипова З. М.). [5].

Мәктәпкәчә яшьтә татар һәм рус теленә өйрәтүнең төп мәсьәләсе булып практик яктан татар телен телдән башлангыч өйрәнү алымнарын формалаштыру санала.Өйрәтү процессы барышында рус телле балалар татар телен аңларга һәм кабул итәргә һәм татарча өйрәнелгән сүзләр эчендә сөйләшергә тиешләр.Туган телгә(татар) өйрәтү гаиләдә башлана һәм мәктәпкәчә яшьтәге учреждениедә дәвам ителә.

Белем бирү учреждениесендә УМК һәм белем бирү программасын төрле төркемнәрдә тормышка ашыру

№	Төркем исеме	Балалар яше	Төркемнең төре	Белем бирү кайсы телдә алып барыла
1	«Тамчылар»	Уртачылартөрк еме 4-5 яшь	Гомуми җәелдерүче төр	Туган телдә(татар)

1.1.1. Программаның максатлары һәм мәсьәләләре

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп1] п.1.5. и 1.6
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасы[2] 9 – 10 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы белән [3] 23 – 24 б.
Бер өлеше , «Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы нигезендә катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча . [4] 6 – 7 б.
Бер өлеше, катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча (өстәмә белем бирү)

1.1.2. Программаны формалаштыруда Принциплар һәм алымнар

Программаның өстенлеге - төрле тормыштагы хәлләрне иҗади чишелеш табарга омтылучы, үз фикерен булдыручы һәм аны үтәргә теләүче, актив тормыш позитивлы, үз-үзенә ышанучан, ирекле кеше тәрбияләү.

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп[1] п.1.5. п 1.6.п.1.2 п 1.4
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасы [2] 10 – 13 б.
«Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасына туры китереп [3] 18 – 23 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләрендә принципларның бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы)[4] 9 – 13 б.

1.2. Программаны үзләштерүнең көтелгән нәтиҗәләре

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп[1] п. 4.1 - п 4.8.

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасы [2] 13 – 16 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 28 – 34 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләрендә принципларның бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы [4] 12 -23 б.

1.3. Программа буенча белем бирү эшчәнлеге сыйфатын җәелдерүне бәяләү

«Россия Федерациясенең» Федераль таләпләре буенча белем бирү эшчәнлегенең сыйфатын бәяләүнең концептуаль нигезе , шулай ук Стандартта белем бирү сыйфатының дәүләт гарантиясе билгеләнә.Программа белем бирү эшчәнлеген оештыру сыйфатын бәяләүпрограмманы үзләштерү нәтиҗәләрен балаларның күтәрүе нигезендә каралмый.

Белем бирү эшчәнлеге сыйфатын бәяләү системасы дәрәҗәләре	Белем бирү эшчәнлеге сыйфатын бәяләү системасы нәтиҗәләре
- Программа буенча киләчәктә балалар белән аерым эш планлаштыру һәм педагогның үз эшеннән капма-каршы бәйләнеш алу максатыннан баланың үсеш диагностикасы өчен тәрбияче тарафыннан профессиональ корал кебек кулланыла;	- Балаларның нерв-психик дәрәҗәсе(нерв-психик үсеш картасын куллану кысаларында) - 2 айдан 3 яшькә кадәр ; – Аерым үсеш дәрәҗәсен бәяләү(аерым үсеш бәясен педагогик диагностикалау һәм педагогик тәэсирнең эффектын үткәрү кысаларында) - 3 – 8 яшьлек балалар. - Балаларның икенче дәүләт телен үзләштерү дәрәҗәсенең билгесе
- Мәктәпкәчә белем бирүне эчке бәяләү, белем бирү оешмасы эшчәнлеген үз эчендә бәяләү;	- Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең ВСОКО уку елы тәмамлангач, отчет бирү документлары
- Белем бирү оешмасын тышкы бәяләү	- Бәйсез професссиональ нәтиҗәләр һәм сыйфатны гомуми бәяләү белән таныштыру(НОК)

II. Эчтәлекле бүлек

2.1.Төп кагыйдәләр

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп [2] 20 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 3 – 15 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы [4] 72- 80 б.

2.2. Биш белем бирү өлкәсендә чагылдырылган баланың үсеш юнәлешләренә туры килгән белем бирү эшчәнлеген сүрәтләү

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп1] п 2.6,п. 2.7п. 2.8.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китерепбелем бирү эшчәнлеген сүрәтләү[2] 21, 22 – 31, 32 - 41б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китерепбелем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге

Кече яшь (1 – 3 яшь) Мәктәпкәчә чор: - Иҗтимагый аралашу үсеше; - Танып белү үсеше; - Сөйләм теле үсеше; - Нәфис-нәфасәти үсеш; - Физик үсеш.	[2] 27 б. [2] 32 б. [2] 32 б. [2] 33 б. [2] 37 б. [2] 38 б. [2] 40 б.

2.2.1. 4 - 5 яшьлек балалар белән белем бирү эшчәнлеге эчтәлеге

4 – 5 яшьлек балаларның яшь үзенчәлекләре үсеше	
3-4 яшьлек бала кырыйга гаилә түгәрәге кысаларыннан акрынлап чыга. Аның аралашуы **ситуациядән тыш** була. Олы кеше бала өчен гаилә әгъзасы гына түгел, ә инде билгеле бер гомуми функция үтәүче булып тора. Баланың шул ук функцияне үтәү теләге аны чынбарлык мөмкинчелекләренә каршы куя. Бу каршылык, мәктәпкәчә яшьтәгеләр, эшчәнлегенең төп төре булган, уен үсеше аша чишелә.	Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасында ачылган **[3]** 162 – 164 б.
«Иҗтимагый - аралашу»белем бирүөлкәсе	
Мәҗбүри өлеш Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы	
Иҗтимагый - аралашу үсеше - беренчел кыйммәтләрне формалаштыруга, аралашуга юнәлдерелгән(аралашу мөмкинчелекләре;юнәлешле һәм идарә итүче(идарә итү белүче мөмкинлекләр); иҗтимагый күзаллауларны,алымнарны формалаштыру(уен эшчәнлеген , үз-үзенә хезмәт күрсәтү , хезмәткә тарту алымнарын җәелдерү, куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру)	
Беренчел кыйммәтләрне күзаллауны формалаштыру - Образ – Мин - Әхлак тәрбиясе - Патриотик тәрбия	**[3]** 164 б.
Аралашу мөмкинлекләрен үстерү -Аралашуны, хезмәттәшлеккә әзерлекне җәелдерү - Балалар-олылар җәмгыятен формалаштыру	**[3]** 165 б.
Юнәлдерүче мөмкинлекләрне үстерү - Гомуми кабул ителгән кагыйдәләрне һәм нормаларны үзләштерү - Максатчанлыкны, үз-үзен җайга салуны, мөстәкыйльлекне үстерү	**[3]** 166 б.
Иҗтимагый күзаллауларны, алымнарны формалаштыру - Уен эшчәнлеген җәелдерү - Үз-үзенә хезмәт күрсәтү алымнарын җәелдерү - Хезмәткә тарту - Куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру(табигатьтә, юлларда, үз тормыш эшчәнлегендә куркынычызлык)	**[3]** 166 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы	
Баланың үз-үзенә һәм башка кешеләргә уңай караш, аралашу һәм иҗтимагый компетентлыгын үстерү, шул ук вакытта белешмәле-иҗтимагый, уен эшчәнлеген җәелдерү шартлары тудыру.	
Баланың үз-үзенә һәм башка кешеләргә уңай караш җәелдерүе	**[4]** 90 б.

Аралашу һәм иҗтимагый, шул ук вакытта белешмәле-иҗтимагый компетентлыкны үстерү	**[4]** 90 б.
Уен эшчәнлеген җәелдерү	**[4]** 91 б.
«Танып белү» белем бирү өлкәсе	
Мәҗбүри өлеш Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы	
Танып белү үсеше тану ихтыяҗларын, кызыксынучанлыкларын, уен эшчәнлегенә тартылуларын һәм мәктәптә укуга теләкне үстерүне , танып белү күренешләрен формалаштыруны, күзаллауны, игътибарны, хәтерне, күзәтүчәнлекне җәелдерүне, анализлый белүләрен, сәбәпле-бәйләнешне табуларын, нәтиҗәләр ясауларын, үзе һәм әйләнә-тирә дөньясы турында беренче күзаллауларны формалаштыруны, фәнни күзаллауларны формалаштыруны күздә тота.	
Когнитив мөмкинчелекләрне җәелдерү - Сенсорик үсеш - Танып белү үсеше - Дидактик уеннар	**[3]** 168 б.
Беренче математик күзаллауларны формалаштыру - Микъдар һәм санау -Биеклек -Форма - Тирә-юньдә ориентлашу - Вакыт буенча ориентлашу	**[3]** 170 б.
Конструктив– модельле эшчәнлек	**[3]** 170 б.
Тирә-юнь белән таныштыру - Әйберле тирәлек - Табигать тирәлеге - Иҗтимагый тирәлек	**[3]** 171 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы	
Кызыксынучанлыкларын, танып белү активлыкларын, балаларның танып белү сәләтләрен, тирәлек турында төрле сфераларда белемнәрен күзаллауны җәелдерү өчен шартлар тудыру	
Кызыксынучанлыкларын, танып белү активлыкларын, балаларның танып белү сәләтләрен җәелдерү	**[4]** 92 б.
Тирәлек турында төрле сфераларда белемнәрен күзаллауны җәелдерү	**[4]** 93 б.
«Сөйләм теле үсеше»белем бирү өлкәсе	
Мәҗбүри өлеш Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы	
Сөйләм теле үсеше сөйләмнең барлык якларын җәелдерүгә, аваз һәм сөйләмнең дөрес әйтелешен, фонематик ишетү сәләтен үстерү, грамотага өйрәтү алшартын формалаштыру; сөйләм иҗатын үстерүне аралашу сөйләме буларак кабул итү, китап мәдәнияте,балалар әдәбияты белән танышуга юнәлтелгән,	
Сөйләм теле - Җәелдерүче сөйләм тирәлеге - Сүзлекне формалаштыру - Сөйләмнең аваз культурасы - Сөйләмнең грамматик төзелеше - Бәйләнешле сөйләм теле	**[3]** 173 б.
Матур әдәбиятка тартылу	**[3]** 175 б.
Уку өчен якынча әдәбият исемлеге	**[3]** 175 б.
«Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы нигезендә катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча бер өлеше	
Сөйләм һәм тел культурасы нигезен формалаштыру өчен шартлар тудырырга, баланың сөйләмен төрле яклап камилләштерү, аны матур әдәбият уку культурасына тарту.	

Сөйләмен төрле яклап камилләштерү	**[4]** 94 б.
Баланы матур әдәбият уку культурасына тарту.	**[4]** 95 б.
Тәкъдим ителгән әдәбият исемлеге	**[4]** 95 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше(УМК “Туган телдә сөйләшәбез”)	
Укыту-методмк комплектының төп мәсьләсе булып татар милләтеннән булган балаларны дөрес һәм матур итеп туган(татар) телендә сөйләшергә өйрәтү санала. Бу балаларның әйләнә-тирәдәгеләрнең сөйләмен аңлауны, акрынлап сүз запасын үстерүне, сүзләрнең мәгънәсенә төгәллек кертүне, җөмләләрне дөрес төзү алымы һәм сорауларга дөрес җавап бирүне, шулай ук төрле аралашу формаларын үзләштерүне күз алдында тота(диалогта аралашу, монолог төзү). УМК «Туган телдә сөйләшәбез» УМК ы икенче кечкенәләр төркеме өчен методик кулланмага туры китереп тормышка ашырыла.	**[5]** Икенче кечкенәләр төркеме өчен методик кулланма 8 – 198 б.
«Нәфис-нәфасәти үсеш»белем бирү өлкәсе	
Мәҗбүри өлеш Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы	
Нәфис-нәфасәти үсеш балаларның төрле төрдәге сәнгатьэшчәнлегендә сәнгать – иҗади мөмкинчелекләрен үстерүне , сәнгать әсәрләрен аңлау һәм мәгънәле бәһасен кабул итү алшартын һәм кызыксынучалыкларын формалаштыруны , әйләнә-тирә дөнясын эстетик кабул итүне җәелдерүне, сәнгать тәме тәрбияләүне күз алдында тота.	
Сәнгатькә тарту	**[3]** 178 б.
Сәнгать эшчәнлеге - Рәсем - Әвәләү - Ябыштыру - Халык декоративно – кулланма сәнгате	**[3]** 179 б.
Музыка эшчәнлеге - Җырлау - Җыр иҗаты - Музыкаль – ритмик хәрәкәтләр - Биюле-уенлы иҗатны үстерү - Балалар музыкаль уен коралларында уен	**[3]** 180 б.
Якынча музыкаль репертуар	**[3]** 182 б.
Сәхнәләштерелгән уеннар	**[3]** 185 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше(«Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы	
Балаларның үсеше өчен чынбарлыкның эстетик ягына, сәнгатьнең төрле төрләре һәм жанрлары белән таныштыруга(сүзле, музыкаль, сәнгать),шул ук вакытта халык иҗаты, нәфис-нәфасәти эшчәнлекнең төрле төрләренә тарту, иҗади үз фикерен үстерү ихтыяҗына, сәнгатькә теләген гәүдәләндерүгә мөстәкыйльлек һәм сәләтлелеккә кызыксынучанлыгына шартлар тудыру	
Балаларның үсеше өчен чынбарлыкның эстетик ягына, сәнгатьнең төрле төрләре һәм жанрлары белән таныштыруга,шул ук вакытта халык иҗатына кызыксынучанлыгын үстерү	**[4]** 96 б.
Нәфис-нәфасәти эшчәнлекнең төрле төрләренә тарту, иҗади үз фикерен үстерү ихтыяҗына, сәнгатькә теләген гәүдәләндерүгә мөстәкыйльлеген һәм сәләтлелеген җәелдерү - Рәсем - Әвәләү - Ябыштыру	**[4]** 97 б.
Музыкаль эшчәнлек	**[4]** 98 б.

Тәкъдим ителгән музыкаль репертуар	**[4]** 99 б.
«Физик үсеш »белем бирү өлкәсе	
Мәҗбүри өлеш Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы	
Балаларның гармонияле физик үсешен саклау һәм ныгыту, физик культурага тарту, психофизик сыйфатларын үстерү(көчлелек, җитезлек, тизлек, осталык,сыгылмалылык), спорт һәм хәрәкәтле уеннарга тарту, спортка кызыксынучанлык үстерү, тормышның сәламәтлек образына бәя кую, аның элементар нормаларына һәм кагыйдәләренә ия булу, культура-гигиеник күнекмәләре, файдалы гадәтләр тәрбияләү.	
Тормышның сәламәтлек образы турында башлангыч күзаллау формалаштыру - Тормышның сәламәтлек образына бәһа булдыру; - Культура-гигиеник күнекмәләре тәрбияләү	**[3]** 186 б.
Физик культура - Физкультура шөгыльләре һәм күнегүләр; - Спортлы һәм хәрәкәтле уеннар	**[3]** 186 б.
Төп хәрәкәтләрнең, хәрәкәтле уеннарның, күнегүләрнең исемлеге	**[3]** 187 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше(«Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы	
Балаларның тормышның сәламәтлек образы әһәмияте формалашуга, үзенең гәүдә төзелеше һәм үзенең физик мөмкинчелекләре турында күзаллау җәелдерүгә, хәрәкәт тәҗрибәсе һәм хәрәкәт активлыгын камилләштерүгә, спортның кайбер төрләре турында башлангыч күзаллау формалаштыруга, хәрәкәтле уеннар белән эш итүгә шартлар тудыру.	
Балаларның тормышның сәламәтлек образы әһәмиятенең формалашуы	**[4]** 101 б.
Балаларның хәрәкәт аетивлыгын, үзенең гәүдә төзелеше һәм үзенең физик мөмкинчелекләре турында күзаллау җәелдерүне, спорт турында башлангыч күзаллау формалаштыруны камилләштерү.	**[4]** 101 б.
Хәрәкәтле уеннарның тәкъдим ителгән исемлеге	**[4]** 102 б.
Көтелгән нәтиҗәләр	
Мәҗбүри өлеш Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы	
Нигезле(шәхси) белем бирү нәтиҗәләре	**[3]** 190 б.
Күпкырлы белем бирү нәтиҗәләре - Когнитив үсеш - Аралашу үсеше - Юнәлдерүче үсеш	**[3]** 190 б.
Әйберле белем бирү нәтиҗәләре - «Иҗтимагый - аралашу»белем бирү өлкәсе (уен эшчәнлеген, үз-үзенә хезмәт күрсәтү алымнарын, хезмәткә тарту, куркынычсызлык нигезләрен формалаштыруны җәелдерү); - «Танып белү» белем бирү өлкәсе(элементар математик күзаллауны,конструктив – модельле эшчәнлекне, әйберле тирә-юнь белән таныштыруны, табигать дөньясы белән таныштыруны, иҗтимагый дөнья белән таныштыруны формалаштыру; - «Сөйләм теле үсеше»белем бирү өлкәсе (сөйләм теле, матур әдәбиятка тарту); - «Нәфис-нәфасәти үсеш»белем бирү өлкәсе (сәнгатькә тарту, сәнгать эшчәнлеге, музыка эшчәнлеге, сәхнәләштерелгән уеннар); - «Физик үсеш" белем бирү өлкәсе(тормышның сәламәтлек образы турында башлангыч күзаллау формалаштыру,физик культура)	**[3]** 191 б. **[3]** 191 б. **[3]** 193 б. **[3]** 193 б. **[3]** 194 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы)	

- Белем бирү өлкәсе «Иҗтимагый-аралашу үсеше; - Белем бирү өлкәсе «Танып белү үсеше»; - Белем бирү өлкәсе «Сөйләм теле үсеше»; - Белем бирү өлкәсе «Нәфис-нәфасәти үсеш»; - Белем бирү өлкәсе «Физик үсеш»	**[4]** 31 б. **[4]** 33 б. **[4]** 35 б. **[4]** 36 б. **[4]** 37 б.

2.3. Олыларның балалар белән бердәмлеге

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [3] п.1.2, 1,3 1.4, 1,6, 3.2. (3.2.1 – 3.2.9
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп[2] 42 – 43 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 64 – 96 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы) [4] 163 – 266 б.

2.4. Педагогик коллективның мәктәпкәчә яшьтәге балаларның гаиләләре белән бердәмлеге

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп[3] п.1.4, 1.6
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп[2] 43 – 45 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 96 – 100 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы) [4] 166 – 170 б.

Ата-аналар белән эшне үткәрү планы

Вакыты	**Тематикасы**	**Үткәрү алымы**
Сентябрь	1.« 4-5яшьлек баланың балалар бакчасында адаптацияләшүе». 2. Баланың адаптацияләшүе 3. Танышу анкетасы 4. 3-4 яшьлек баланың яшь үзенчәлекләре	Ата –аналар җыелышы Презентация күрсәтү Папка – ширма Анкеталаштыру Консультация
Октябрь	1. Балалар бакчасыннан соң киеренкелекне ничек бетерегә? 2. Нәрсә ул сенсорика һәм моторика? 3. Кече яшьтәге балаларның сенсорик үсеше. 4. Балаларның уенчык хуҗалыгы	Язып кую Әңгәмә Консультация Консультация

Ноябрь	1. Дөрес туклану балалар өчен сәламәтлек нигезе. 2. Сезнең балагызның характеры. 3. Балаларның кирелеге, көйсезлеге. 4. 4нче яшьтәге балаларның гигиеник һәм үз – үзенә хезмәт күрсәтү алымнарының үсеше.	Консультация Анкеталаштыру Белешмә Консультация
Декабрь	1. Нәниләрнең сенсорик үсеше . 2. Балаларның нерв эшчәнлеге үзенчәлекләре. 3. Баланың сәламәтлеккә юлы гаилә аша бара.	Ата –аналар җыелышы Консультация Анкеталаштыру
Январь	1. 4-5яшьлек балаларның кирелеге, көйсезлеге. 2. 4–5 яшьлек баланың сөйләм үсеше үзенчәлекләрое. 3. Юл әлифбасы.	Әңгәмә Консультация Папка - ширма
Февраль	1. Мин үзем. 2. Һәр гаиләнең ял көннәрен үткәрү традицияләре бар 3. Ял көне маршрутлары буйлап.	Белешмә Папка - ширма Фото күргәзмә
Март	1. Теләсә нинди һава торышы вакытында уйныйбыз. 2. Баланы ничек рәсем ясарга өйрәтергә. 3. Баланың кул сенсорикасы һәм вак моториканың үсешендә дидактик уенның.	Киңәшләр Белешмә Ата – аналар җыелышы Сенсорика буенча уеннар күргәзмәсе
Апрель	1. Баланың акыл үсешенә бармак гимнастикасының тәэсире. 2. Сөйләм үсешенә балалар фольклорын куллану.	Консультация Папка-ширма
Май	1. Безнең уңышларыбыз,нәтиҗәләр 2. Балаларның чыныгуы.	Ата – аналар җыелышы Консультация

III. Оештыру бүлеге

3.1. Баланың үсешен тәэмин итүче психологик – педагогик шартлар

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п. 3.1, 3.2 (3.2.1 – 3.2.9)
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп[2] 48 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 64- 86 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы) [4] 170 – 171б.

3.2. Үстерешле әйберле тирәлекне үстерүне оештыру

Үстерешле әйберле тирәлекнең мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры килүе [1]пункты. 3.1, 3.3 (3.3.1 – 3.3.5)
Үстерешле әйберле тирәлекнең мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры килүе[2] 49 – 53 б.
Үстерешле әйберле тирәлекнең мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры килүе [3] 45 – 59 б.
Үстерешле әйберле тирәлекнеңкатнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлешенә туры килүе («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы) [4] 171- 179 б.

Балалар бакчасында ЭРС-УМК почмакларына таләпләр

Татар һәм рус телен өйрәнүче мәктәпкәчә яшьтәге балалар аны табигый булмаган тел тирәлегендә тудырылган шартларда кабул итәләр. Тел тирәлеге җәелдерүче характерга ия. Үстерешле тел тирәлеге аңлатмасы тел даирәсен(тел тирәлеген) һәм шулай ук баланың әйберле әйләнә тирәлеген дә үз эченә ала . Балалар бакчасында татар телен өйрәнү өчен бүлмә булдырылган. Анда ТР һәм РФ сенең дәүләт символлары, туган шәһәренең, җөмһүриятебезнең төп күренекле урыннары төшерелгән фотолар, татар(рус) декоратив-кулланма сәнгатенең ачык матур альбомнары, аң белемне җәелдерүче уенннар, төрле балалар рәсемнәре, проектлар, мнемосхемалар, уенчыклар – татар әкиятләре геройлары, балалар матур әдәбияты, аудио-видео язмалар һ.б.тупланган. Татар телендә сөйләшергә өйрәнү – ул сүзләрне һәм аларның мәгънәсен өйрәнү генә түгел, башка мәдәни мохитта яшәргә өйрәнү дә. Башка телне өйрәнү – бу башка мәдәният, башка халыкның бәйрәмнәре һәм гореф-гадәтләре, әкиятләре, балалар уеннары һәм фольклоры белән дә танышу. Шулай итеп, тел тирәлегенә мәдәни сүзе дә өстәлә.

<u>Уртанчылар төркеме</u>

/4-5 яшь/

Татар	Рус
Идел буе халыкларының мәдәнияте белән таныштыру	
1.Милли татар һәм рус киемендәге курчаклар(малай һәм кыз)	**1.**Милли татар һәм рус киемендәге курчаклар(малай һәм кыз)
2.Туган шәһәре турында материал(3-4 рәсем)	**2.**Туган шәһәре турында материал(3-4 рәсем

3.Эчтәлеге буенча балаларның яшенә туры килә торган туган телдә матур әдәбият	**3.**Матур әдәбият(татар язучыларының әсәрләре һәм татар халык әкиятләренең тәрҗемәсе)
4. Татар язучыларының әсәрләренә һәм татар халык әкиятләренә рәсемнәр.	**4.** Татар язучыларының әсәрләренә һәм татар халык әкиятләренә рәсемнәр.
5. Г. Тукая портреты.	
Үтелгән УМК материалын ныгыту	
Материаллар татар милли балаларын туган телгә өйрәтү буенча – **яшьлек балалар өчен УМК«Туган телдә сөйләшәбез»** (Говорим на родном языке), Хәзрәтова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г., Хәбибуллина И. Җ.	
1. CD – дисклар «Туган телдә сөйләшәбез» 4-5 яшь, 4-5 яшь.	
2.УМК өченрәсемнәр, картиналар .	
3. УМК буенча дидактик, сүзле, ИКТ- уеннар (тәрбиячеләр тарафыннан эшләнгән)	
Мәктәпкәчә яшьтәге учреждение педагоглары өчен эштә УМК материалларын куллану тәкъдим ителә .	
ТР ның дәүләт телләренә һәм Идел буе халыкларының мәдәнияте белән таныштырып өйрәтүдә мәктәпкәчә яшьтәге балаларны хәзерге дәрәҗәдә тәэмин итүне оештыру өчен өстәмә материал.	
1. Татармультфильмы эшләп чыгарган яңа мультфильмнар. 2. Габдуллы Тукай әсәрләре буенча эшләнгән мультфильмнар . 3.«Союзмультфильм» студиясенең татар телендә мультипликационн фильмнары (5 бүлектә). 4. ТР Министрлыгыннан кертелгән DVD, CD – материаллары 5. «Әкият илендә» – «В мире сказок» ТНВ каналыннан балаларны сөйләм теленә өйрәтү максатыннан, мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен телевизион тапшырулар материаллары.	

3.3. Программаның кадрлы шартларын тормышка ашыру

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп[1]п.3.1, 3.4 3.4.1 – 3.4.4
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп[2] 54 – 55 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 59 – 63 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы) [4] 179 – 180б.

3.4. Программаны материаль – техник тәэмин итү

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п. 3.1, 3.5, 3.5.1
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп[2] 55 – 57 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 334 -342 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше

(«Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы)[4] 180 – 181б.

3.5. ПРОГРАММаның финанс шартларын тормышка ашыру

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п.3.1, 3.6 3.6.1 – 3.2.9
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп[2] 58 – 67 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы)[4] 181 – 182б.

3.6. Белем бирү эшчәнлеген планлаштыру

Белем бирү барышының комплекслы-тематик асылының һәм белем бирү өлкәләренең бәйләнешен исәптә тотып төзелүе, бу максатларга ирешергә мөмкинчелек бирә. Барлык белем бирү барышының бер үзәк тема тирәсендә төзелүе балаларның сөйләм теле үсешенә зур мөмкинчелекләр бирә. Темалар белем бирү эшчәнлеген проектлар кебек оештырырга, гадәттә уңайлы алым кулланырга ярдәм итә. Белем бирү барышын тематик асылда төзү җирле компонентны җиңел кертергә мөмкинлек бирә (катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше), белем бирү учреждениесенең үзенчәлеге исәпкә алына.

Белем бирү эшчәнлеген мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп планлаштыру буенча киңәшләр[2] 67 – 68 б.
Белем бирү эшчәнлеген мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп планлаштыру буенча киңәшләр [3] 77 – 96 б.
Белем бирү эшчәнлеген катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлешенә(«Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы) туры китереп планлаштыру буенча киңәшләр[4]182 – 183 б.

Комплекслы– тематик планлаштыру

Оештырылган белем бирү эшчәнлеген комплекслы тематик планлаштыру

Ай	**Атна**	**Уртанчылар төркеме**
Сентябрь	1	Безнең яраткан балалар бакчасы
	Йомгаклау	«Балалар бакчасы – ул балалар өчен өй » күңел ачу кичәсе
	2	Уенчклар. КГН. Дуслык һәм ярдәмләшү.
	3	Табигать календаре /тәүлек өлешләре, ел фасыллары, сезонлы күзәтүләр/
	4 Йомгаклау	Минем өем. Минем шәһәрем./Өй. Фатир. Якын-тирәлек(урам,өй, кибет, шифаханә). Йорт хайваннары.Күршеләр. Шәһәр. Урам). Экскурияләр, максатлы һавада булулар. «Мин яшәгән өлкә» темасына плакатлар, рәсемнәр, фотосүрәтләр кургәзмәсе
Октябрь	1-2	Көз мул вакыт(Тере булмаган табигатьтә көзге үзгәрешләр. Агачлар һәм куаклар. Кошлар. Бөҗәкләр. Безнең урман җәнлекләре. Уңыш җыю:яшелчәләр, җиләк-җимешләр,гөмбәләр, җиләкләр.Олыларның бакчадагы хезмәте.Көзге кием).
	3	Мониторинг

	Йомгаклау	«Көз бүләкләре» балалар иҗаты күргәзмәсе. Көзге бәйрәмнәр.
	4	Сәламәтлек атналыгы
Ноябрь	1	Мин дөньяда кеше(Мин кеше. Гәүдә өлешләре, аларның әһәмияте. Минем исемем һәм әтиемнең исеме. Минем гаиләм, туганлык җепләре. Әти-әниемнең һөнәре. Нәрсә ул «яхшы», нәрсә ул «начар». Тормышның сәламәтлек образы. Культура гигиеник алымнар. Витаминнар).
	Йомгаклау	«Без сәламәтлек өчен» темасына рәсемнәр, плакатлар күргәзмәсе
	2	Барлык һөнәрләр дә кирәк, барлык һөнәрләр дә мөһим(Һөнәрләрнең исеме;эш кораллары(әйберләр);эш барышы;махсус кием;махсус транспорт;эш нәтиҗәләре;көндәлек әһәмият)
	Йомгаклау	Экскурсияләр
	3	Көнкүреш әйберләре. Әйберләр белән танышу.(киемнәр, баш киемнәре, аяк киемнәре, савыт-сабалар, өй җиһазлары, туклану продуктлары,эш кораллары...материал,нәрсәдән ул эшләнгән).
	4	Йорт һәм кыргый хайваннар һәм кошлар(хайваннар һәм кошлар – аларның балалары белән танышу, туклану һәм үз-үзләрен тотышлары).
	Йомгаклау	«Безнең кечкенә дусларыбыз»темасына фото – рәсемнәр, плакатлар күргәзмәсе
Декабрь	1-2	Кыш(Табигатьтәге һәм кешеләрнең киемнәрендәге – балалар бакчасы тирәлегендәге сезонлы үзгәрешләр. Кышкы күңел ачулар. Спортның кышкы төрләре.Кыш көне куркынычсызлык кагыйдәләре. Төньяк хайваннары.
	3-4	Яңа ел мәшәкатьләре. Яна ел бәйрәмнәре(Йолалар:чыршы, яңа ел бизәкләре, әйлән-бәйлән, киенү, геройлар(Кыш бабай, кар кызы, кар бабай). Бәйрәм көннәрендә туклану һәм куркынычсызлык кагыйдәләре).
	Йомгаклау	Яңа ел бәйрәме
Январь	2-4	Кышкы калейдоскоп. Кышкыуеннар.(халык йолалары, кич утырулар, фольклор, уеннар,матур әдәбият,музыкаль әсәрләр).
	Йомгаклау	«Кыш бәйрәме»- балалар иҗаты күргәзмәсе
Февраль	1	Куркынычсызлык әлифбасы(Табигатьтә-юлларда куркынычсызлык кагыйдәләре, үз тормыш эшчәнлегенең куркынычсызлыгы).
	2	Куркынычсызлык әлифбасы(Табигатьтә-юлларда куркынычсызлык кагыйдәләре, үз тормыш эшчәнлегенең куркынычсызлыгы).
	Йомгаклау	ПДД һәм ОБЖ буенча күңел ачу кичәсе
	3	Туган тел атналыгы
	4	Без көчле, җитез булып үсәбез(уеннар, уен-эстафеталар, ярышлар, культура-гигиеник күнекмәләре, витаминнар, тормышның сәламәтлек образы) Беренче гендерлык күзаулауларын формалаштыру(малайларда җитезлек, көчлелек сыйфатларына омтылыш һәм туган ил чикләрен саклау хисе тәрбияләү);кызларда малайларны – ил чикләрен саклаучыларга хөрмәт хисе тәрбияләү.
	Йомгаклау	«Җитезләр һәм көчлеләр»физкультура ял сәгате

Март	1	Яз. 8 март –әниләр көне Әнинең әһәмияте;Әнинең һәм әбинең хатын-кыз сыйфатлары. Гаиләдә хатын-кыз хезмәте. Әби, әни, апа турында кайгырту. Хатын-кыз һөнәрләре. 8 март хатын-кыз бәйрәме. Бәйрәм итү йолалары. Гендерлык күзаллауларын җәелдерү, малайлар хатын-кызларга яхшы караштa – игътибарлы һәм хөрмәтле булырга тиешләр. Иң якын кешеләргә сакчыл һәм игътибарлы караш тәрбияләү, яхшы эшләр белән якыннарын шатландыру хаҗәте формалаштыру.
	Йомгаклау	«8 март бәйрәмек»үңел ачу кичәсе, плакатлар, рәсемнәр күргәзмәсе
	2	Минем яраткан уенчыгым. Халык уенчыгы. Халык уенчыгы турында күзаллауларын җәелдерү(дымков уенчыгы, агач курчак һ.б.).Халык осталары белән таныштыру. Балалар эшчәнлегенең барлык төрләрен оештыруда халык авыз иҗаты әсәрләрен куллану.
	Йомгаклау	«Минем яраткан уенчыгым»темасына плакатлар, рәсемнәр, фотосүрәтләр күргәзмәсе
	3	Сәламәтлек атналыгы
	4	Балалар китабы атналыгы (Минем яраткан әкиятләрем. Китап белән аралашу кагыйдәләре. Әдәби жанр төрләре).
	Йомгаклау	«Анда серле юлларда..»темасына рәсемнәр күргәзмәсе
Апрель	1	Яз. Табигатьнең уянуы. (Тере һәм тере булмаган табигатьтә язгы үзгәрешләр. Урман кошлары һәм җәнлекләренең яз көне үз-үзләрен тотышлары. Киемнәр. Яз көне кешеләрнең хезмәте).
	2	Мин табигать дөньясында (Тере һәм тере булмаган табигать, гөмбәләр, җиләкләр, агулы һәм ашарга яраклы үсемлекләр, урманда – суда – тауда үз-үзен тоту, куркыныч бөҗәкләр, дару үләннәре...).
	3	Табигатьтәге могҗизалар Су һәм ком белән тәҗрибәләр, утыртылган үсемлекләр-орлыклар).
	Йомгаклау	Яз бәйрәме
	4	Мониторинг
Май	1	Май көннәре
	2	Әкиятләр атнасы
	Йомгаклау	«Бу әкиятләр нигә тылсымлы?»темасына күңел ачу кичәсе, рәсемнәр-плакатлар-фотолар күргәзмәсе
	3	Исәнме, җәй! Табигатьтә сезонлы үзгәрешләр. Агачлар һәм куаклар. Чәчәкләр. Бөҗәкләр. Җәйге ял. Куркынычсызлык:су, кояш, юл, агулы үсемлекләр. Кешеләрнең табигатьтә хезмәте.
	4	Без табигать сакчылары

Белем бирү эшчәнлеген оештыру челтәре

Оештырылган белем бирү эшчәнлеге төп төрләренең расписаниясе

Дүшәмбе	Сишәмбе	Чәршәмбе	Пәнҗешәмбе	Җомга
Рәсем 9.00 – 9.15	Әвәләү(Ябыш тыру) 9.00 – 9.15	Җыр –бию 9.00 – 9.15	Җыр – бию 9.00 – 9.15	Математик күзаллау 9.00 – 9.15
Физик үсеш 9.25 – 9.40	Физик үсеш (Саф һава) 9.25 – 9.40	Сөйләм теле үсеше 9.25 – 9.40	Физик үсеш (группада) 9.25 – 9.40	Төзү 9.25 – 9.40

3.7. РЕЖИМ һәм көн тәртибе

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү учреждениесе тулы көн режимында эшли(балаларның 12 сәгатьлек торуы). Көн режимын төзүнең төп нигезләре:

- көн режимы мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү учреждениесендә балаларның эзлеклелеген, тотрыклылыгын, даимилеген саклап, аның бөтен вакыты бакчада булу дәвамында үтәлә;
– һәр төркемдә балачакның һәр яшь арасы чорын,психофизик яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып,үзенең көндәлек режимы билгеләнгән;
- көн режимы елның җылы һәм салкын вакытларын алып исәпкә алып оештырыла.

Көн режимын мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп оештыру буенча киңәшләр [2]68 б.
Көн режимын мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп оештыру буенча киңәшләр [3] 36 – 44 б.
Көн режимын катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлешенә(«Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге җирле программасы) туры китереп оештыру буенча киңәшләрт [4] 183 б.

Уку елына көн режимы
Җылы вакытка балаларның көндәлек режимы

Эшчәнлекнең төре	**Уртанчылар төркеме** **(4-5яшьлек)**

Балаларны кабул итү, тикшерү, мөстәкыйль уен эшчәнлеге, уеннар, хезмәт, иртәнге гимнастика(һавада)	6.00- 8.25·
Иртәнге ашка әзерлек, ашау вакыты.	8.25 -8.45
Урамга чыгарга әзерлек, оештырылган белем бирү эшчәнлеге, балаларның урамга чыгуы	8.45 – 9.00
Оештырган белем бирү эшчәнлеге: музыка // физкультура	9.00-9.50
Икенче иртәнге аш	9.50 – 10.00
Уеннар, урамга чыгарга әзерлек. Һавада булу,күзәтүләр, хезмәт. Һава һәм кояш процедуралары, уеннар	10.00 -11.30
Урамнан керү, су процедуралары	11.30 -12.05
Көндезге ашка әзерлек, дежур тору, ашау вакыты	12.05 -12.30
Йокыга әзерләнү, көндезге йокы.	12.30-15.00
Йокыдан уяту, йокыдан уяту гимнастикасы, чыныктыру, уеннар	15.00-15.15
Кичке аш. Бердәм һәм мөстәкыйль эшчәнлек, уеннар,аерым 15.25 -16.00	15.15-15.25
Урамга чыгарга әзерлек, һавада булу, су процедуралары, мөстәкыйль сәнгать эшчәнлеге, уеннар, балаларны өйләренә озату	16.00 -18.00

Салкын вакытка балаларның көндәлек режимы

Эшчәнлекнең төре	**Уртанчылар төркеме** **(4-5яшьлек)**
Балаларны кабул итү, тикшерү, уеннар,	06.00–7.50
Иртәнге гимнастика	7.50-8.00
Иртәнге ашка әзерлек, ашау вакыты	08.00– 8.40
Иртәнге түгәрәк. Оештырылган белем бирү эшчәнлегенә әзерлек	08.40-9.00
Оештырылган белем бирү эшчәнлегенең озынлыгы	09.00 – 9.40
Икенче иртәнге аш	9.40-10.00
Урамга чыгарга әзерлек.Һавада булу, уеннар, күзәтүләр, хезмәт)	10.00 -11.5 0
Урамнан керү, уеннар.	11.50-12.00

Көндезге ашка әзерлек,гигиеник процедуралар,ашау вакыты.	12.00-12.30
Йокыга әзерлек, йокы алдыннан китап уку, көндезге йокы.	12.30-15.00
Әкренләп торгызу, уяну гимнастикасы, чыныктыру, гигиеник процедуралар	15.00-15.20
Кичке аш	15.20 -15.40
Кичке түгәрәк,бердәм һәм мөстәкыйль эшчәнлек, уеннар, аерым һәм аваз өстендә эш. Матур әдәбият уку. Өстәмә белем бирү эшчәнлеге. Кичке түгәрәк.	15.40-16.20
Кичке һаага чыгарга әзерләнү	16.20-17.30
Һавада булу, балаларның өйгә китүе	17.30 – 18.00

3.8. Методик чыганакларның исемлеге

Ибтимагый аралашу үсеше	1.Ф.В.Хәзрәтова, З.Г. Шәрәфетдинова, И.Җ. Хәбибуллина “Туган телдә сөйләшәбез” Казан “Фолиант”2013.63 -106 б. 3 – 4 яшьлек балаларның сөйләм теле. Программа. Методиккиңәшләр. Шөгыльләр конспектлары. Уеннар һәм күнегүләр/ Автор –төзүче О.С.Ушакова, Е.М.Струнина,М.;Вентана Граф,2008 – 224 б
Танып белүүсеше	1.Ф.В.Хәзрәтова, З.Г. Шәрәфетдинова, И.Җ. Хәбибуллина “Туган телдә сөйләшәбез” Казан “Фолиант”2013.63 -106 б. 3 – 4 яшьлек балаларның сөйләм теле. 2.Е.В.Колесникова “4-5 яшьлек балалар өчен математика”
Сөйләм теле үсеше	1.Ф.В.Хәзрәтова, З.Г. Шәрәфетдинова, И.Җ. Хәбибуллина “Туган телдә сөйләшәбез” Казан “Фолиант”2013.63 -106 б. 4 – 5 яшьлек балаларның сөйләм теле.
Нәфис-нәфасәти үсеш	1.М.Б Зацепина. Балалар бакчасында культура ял итү эшчәнлеге – М., Мозаика-Синтез, 2006. 2.М.Б Зацепина, Т. В Антонова. Балалар бакчасында милли бәйрәмнәр. — М.:-Мозаика - Синтез, 2005-2010. Балалар бакчасында музыка– сәламәтлек эшенең системасы: шөгыльләр, уеннар, күнегүләр/ автор – төзүче О.Н. Арсеньевская. – Волгоград: Укытучы, 2012. -204б. 3.Н.В Додокина., Е.С Евдокимова. Балалар бакчасында гаилә театры : балалар, ата –аналар, педагогларның бердәм эшчәнлеге. 4.3-7 яшьлек балалар белән эшләү өчен– М., Мозаика-Синтез, 2008 5.“Без менә ничек булдырабыз”. Балалар бакчасында музыка / З.Г Ибрагимова. Нәшрият “Мәгариф” II 1.Л.А.Парамонова“4 – 5 яшьлек балалар белән аң белемне ү стерүче шөгыльләр” 2.И.А.Лыкова «Балалар бакчасында сәнгать эшчәнлеге»
Физик үсеш	1.Л.И Пензулаева . Балалар бакчасында физкультура шөгыльләре . Уртанчылар төркеме – М., Мозаика-Синтез, 2010.
Өстәмә методик чыганаклар	**Матур әдәбият буенча тәкъдим ителә торган әсәрләр Балаларга уку өчен**

	*Җырлар, такмаклар, эндәшләр, бармак уеннары; "*Әлли-бәлли итәрсең...", "Тилгән...", "Салкын су, чиста су...", "Бас ,кызым, Әпипә..." "Әтисе дә ярата...", "Әйдә, әйдә, Зөбәйдә...", "Песи, песи пескәем...", "Минем кызым дәү кебек", "Көзгегә карыйм эле...", "Чәбәк – чәбәк әбкәсе..." "Там, там ,тамчы, там...", "Гөлдергү, гөлдергү...", "Суы сарыксын...", "Минем кызым бик иркә...", "Бармак, бармак, кайда булдың?", "Олыга утын ярырга...". *Әкиятләр:* Татар халык әкиятләре: "Аю белән бабай", "Кыз һәм икмәк", "Аю белән хатын", "Мәче белән аю", "Кем нәрсә ярата?", "Төлке белән Каз", рус халык әкиятләре: "Шалкан", "Чуар тавык", "Өч аю". *Шигърият:* М.Фәйзуллина. "Көзге яңгыр"; Р.Харис. "Лап-лап"; Ә.Исхак. "Чишмә"; Н.Каштан. "Безнең сыер"; Ә.Исхак. "Беренче рәхмәт"; З.Туфайлова. "Шофер булам"; З.Гомәрова. "Ул шуңа кечкенә"; Э.Мөэминова. "Үз телеңдә сойләшә"; Р.Харис. "Ботка"; Р.Вәлиева. "Минем сеңелем"; М.Мазунов. "Энесенә ул апа"; Б.Рәхмәт. "Су", "Ләлә чана шуа"; Һ.Такташ. "Ләйлә". Ә.Рәшит. "Кыш бабай" Ж.Тәрҗеманов. "Үзен бик чиста йөртә"; М.Мазунов."Кәҗә"; Д.Гарифуллин. "Тавыклар белән Таһир"; Х.Халиков. "Зиләнең курчагы"; Ж.Дәрзаман. "Алмаз"; М.Фәйзуллина. "Тәти кул"; Ә.Ерикәй. "Тышта яз"; З.Гомәрова. "Минем бүләк"; Ә.Кари. "Ике кыз"; Х.Вахит. "Уңган сыерчык"; Г.Насыйбуллин. "Әнигә булышам"; Ә.Бикчәнтәева. "Минем бакчам"; Г.Таһирова. "Йокла,курчак"; Ә.Кари. "Курчак"; Р.Вәлиева. "Сүз тыңлаучан булыгыз"; Р.Харис. "Башмак кигәндә"; Ф.Яруллин. "Ап-ак иткән" А.Барто "Әни белән сөйләшү", Ә.Юныс тәрҗемәсе. *Чәчмә әсәрләр. Әдәби әкиятләр:* Д.Аппакова." "Рөстәм"; Г.Бакир. "Сания инде зур үсте"; М.Әмир. "Бәби әйтә"; Р.Гыйззәтуллин. "Кечкенә Ринат"; А.Алиш. "Куян кызы"; Р.Батулла. "Елак этәч"; Р.Гыйззәтуллин. "Айсылу"; Р.Ишморатова. "Яңа чана"; Г.Лотфи. "Песнәк белән Әнисә"; Г.Бакир. "Сания бакчага бара"; А.Әхмәт. "Минеке, тимә"; Ж.Тәрҗеманов. "Йокы бабай"; А.Алиш. "Чукмар белән Тукмар"; И.Шәймөхәммәтов. "Мактанчык бака"; Ш.Перро. "Кызыл калфак", З.Садыйкова тәрҗемәсе; К.Ушинскийдан. "Әтәч үзенең гаиләсе белән", "дару", "Бергә җайсыз, аерым күңелсез". **Яттан өйрәнү өчен** *Татар халык авыз иҗаты:* "Яңгыр ,яу!", "Бу бармак...", "Песи-Нечкәбил..."; Ә.Ерикәй. "Көз"; Ә.Бикчәнтәева. "Туп"; Ш.маннур. "Яратам"; Ә.Бикчәнтәева. "Салкын, саф һава"; Б.Рәхмәт. "Кыш бабай"; Н.Исәнбәт. "Куянкай"; З.Туфайлова. "Әни сүзе"; Б.Рәхмхт. "Яз"; Г.Лотфи. "Әтәч".